



Oikeusministeriö
PL 25

Dnro 07/2017

00023 VALTIONEUVOSTO

24.2.2017

1 (4)

oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö: OM 4/41/2017, 14.2.2017
EU-LUOVUTTAMISLAIN MUUTTAMINEN (TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN)

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä "Asianajajaliitto") on 14.2.2017 saanut oikeusministeriöltä lausuntopyynnön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 54 ja 58 §:n muuttamisesta. Lausunnon antamiselle on annettu lisäaikaa 24.2.2017 asti.

Asianajajaliitto lausuu luonnoksen johdosta kunnioittavasti seuraavan.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kiinniottamis- ja luovuttamispyynnön vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tekisi syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön esityksestä. Lisäksi ehdotetaan, että pyynnön toiselle jäsenvaltiolle erityissäännöstä poikkeamisesta tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten voisi tehdä vain syyttäjä.

Esitys perustuu siihen, että Euroopan unionin tuomioistuin on viime vuoden lopulla ottanut kantaa ns. EU-luovuttamislain taustalla olevan puitepäätöksen 2002/584/YOS käsitteeseen "oikeusviranomainen". Tapauksessa C-452/16 PPU oli kyse siitä, että Ruotsin poliisihallitusta ei katsottu puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi oikeusviranomaiseksi. Tapauksessa C-477/16 PPU EU-tuomioistuin puolestaan katsoi, että Liettuan oikeusministeriötä ei voitu katsoa puitepäätöksessä tarkoitetuksi oikeusviranomaiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että Rikosseuraamuslaitoksen asema luovuttamispyynnön tekijänä siirretään syyttäjälle. Asianajajaliitolla ei ole tähän huomautettavaa vaan toteaa, että oikeudenhoidon kannalta on selkeämpää ja parempi, että oikeusviranomaiskäsitettä tulkitaan EU:n alueella yhtenäisesti. Vaihtoehtoina EU-luovuttamislain 54 ja 58 §:ssä tarkoitettu oikeusviranomaiseksi jäävät käytännössä syyttäjä ja tuomioistuin. Asianajajaliitto yhtyy hallituksen esitysluonnoksessa esitettyyn kantaan siitä, että syyttäjä on sopivampi viranomainen

kuin tuomioistuin tekemään luovuttamispyynnöt vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Asianajajaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota syyttäjälaitoksen resursseihin. Olkoonkin, että esitysluonnoksessa on todettu pyyntöjen olevan vuositasolla melko vähäisellä tasolla, tulee kuitenkin muistaa, että syyttäjille on viime aikoina siirretty paljon tehtäviä, jotka aiemmin ovat olleet muilla viranomaisilla, etenkin esitutkintaviranomaisilla. Eräänä esimerkkinä on eurooppalaista tutkintamääräystä koskeva direktiivi 2014/41/EU, jonka kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä on esitetty (OM:n mietintöjä ja lausuntoja 17/2016), että syyttäjä olisi tutkintamääräykset vahvistava oikeusviranomainen. Syyttäjälaitoksen budjettiin ei kuitenkaan ole varattu lisärahoitusta tältä osin. EU-lainsäädännön vaatimuksista johtuu jatkossakin se, että oikeusviranomaisina harvemmin – jos koskaan – voi pitää esimerkiksi esitutkintaviranomaisia. Näin ollen, kun syyttäjälaitokselle annetaan lainsäädännön tasolla lisää tehtäviä, ei tule pysähtyä arvioinnissa ainoastaan lakikohtaisten uudistusten edellyttämiin mahdollisesti vähäisiin työmäärän lisäyksiin, vaan katsoa tehtävien lisääntymistä kokonaisuutena. Vastaava huoli Asianajajaliitolla koskee tuomioistuimia, mistä tässä lainmuutoksessa ei sinänsä ole kyse.

Mainituilla perusteilla Asianajajaliitto kannattaa esitystä mutta korostaa, että syyttäjälaitoksen resurssien riittävyyteen tehtävien lisääntymisen johdosta tulee kiinnittää vakavaa huomiota nimenomaan kokonaisuutena. Oikeusturvan toteutuminen vaarantuu, mikäli syyttäjälaitoksen tehtäviä lisätään monilla alueilla eikä samalla pidetä huolta siitä, että sen resurssit on riittävällä tavalla turvattu.

Helsingissä, 24. helmikuuta 2017

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO



Jarkko Ruohola
Suomen Asianajajaliiton puheenjohtaja, asianajaja

LAATI

Asianajaja Jussi Sarvikivi, Asianajotoimisto Reims Co Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.